

Tres xifres d'atur per al mateix mes: per què cap no menteix

Investigació en fonts oficials per a comparar l'atur de l'EPA, l'atur registrat del SEPE i les mesures ampliades d'infrautilització del treball: tres números distints del mateix mercat, cada un amb la seua definició i el seu ús legítim.

DURADA

55 min · 1 sessió a l'aula d'informàtica

AGRUPAMENT

parelles

UNITAT 9

Mercat de treball i desocupació

MATERIALS

- Un ordinador o tauleta per parella amb accés a ine.es i sepe.es
- Calculadora
- Fitxa de recollida impresa

ENCAIX CURRICULAR · Sabers C.3 · Comp. específiques CE5 · Comp. clau CD, STEM, CC, CCL

Plantejament

Busqueu «atur a Espanya» i trobareu dues xifres distintes publicades el mateix mes, amb una diferència de centenars de milers de persones. La reacció habitual és sospitar que algú menteix. La resposta correcta és menys morbosa i més interessant: **mesuren coses distintes**, cada una amb una definició escrita, i les dues són certes.

Saber quina usar en cada cas, i sobretot saber quina s'està usant quan algú cita una dada, és una de les destreses més pràctiques de tot el curs.

Les tres famílies de dades

FONT	QUÈ MESURA	COM S'OBTÉ
EPA (INE), trimestral	Persones de 16 anys o més sense ocupació, que busquen activament i estan disponibles per a treballar	Enquesta per mostreig a unes 65.000 llars
Atur registrat (SEPE), mensual	Persones inscrites com a demandants d'ocupació a les oficines públiques	Recompte administratiu
Indicadors ampliats (INE, dins de l'EPA)	Afig subocupats per insuficiència d'hores i persones disponibles que no busquen (desanimades)	Enquesta, tabulacions complementàries

La definició d'aturat de l'EPA és la de l'Organització Internacional del Treball, i és la que permet comparar Espanya amb qualsevol altre país. L'atur registrat no és comparable internacionalment, però arriba abans i baixa al detall de cada municipi.

Objectius didàctics

- Localitzar tres indicadors oficials del mateix fenomen i citar-los correctament.
- Explicar per què diferixen a partir de les seues definicions, sense recórrer a la sospita.
- Calcular la taxa d'atur i comprovar què queda dins i fora de la població activa.
- Triar amb criteri quin indicador servix per a quina pregunta.

Passos (sessió de 55 min)

- 1. Les dues xifres grans (12 min).** Localitzeu, per al **mateix període**, el nombre d'aturats de l'EPA i el d'atur registrat del SEPE. Anoteu data de publicació i període de referència. Calculeu la diferència en persones i en percentatge.
- 2. Les definicions (10 min).** Copieu la definició literal de cada font. Subratlleu les paraules que creen la diferència.
- 3. Casos frontera (13 min).** Per a cada una d'estes sis persones, decidiu si compta com a aturada a l'EPA, a l'atur registrat, a les dues o a cap:
 - treballa quatre hores els dissabtes i busca jornada completa;
 - està inscrita a l'oficina però fa mesos que no busca res;
 - busca ocupació pel seu compte però no s'ha inscrit mai;
 - fa un curs de formació i està apuntada;
 - va deixar de buscar fa mig any perquè no trobava res;
 - cuida un familiar i treballaria si tinguera amb qui deixar-lo.
- 4. La taxa (10 min).** Calculeu la taxa d'atur de l'EPA: $\text{aturats} / \text{població activa} \times 100$. Comproveu que la població activa **no** és la població total, i anoteu qui queda fora.
- 5. La dada ampliada (10 min).** Busqueu a l'EPA els subocupats per insuficiència d'hores i les persones disponibles que no busquen. Sumeu-los als aturats: quant puja la xifra?

Fitxa de recollida

Parella: _____ Període: _____

Aturats EPA: _____ Publicat el: _____
Atur registrat SEPE: _____ Publicat el: _____
Diferència: _____ persones (_____ % sobre l'EPA)

Població activa: _____ Taxa d'atur EPA: _____ %

Subocupats per hores: _____
Disponibles que no busquen: _____
Suma ampliada: _____ Taxa ampliada: _____ %

Preguntes d'anàlisi

- Quina de les dues xifres grans és major al vostre període? Coincidix amb el que esperàveu?
- Dels sis casos frontera, quin vos ha costat més decidir? Quina paraula exacta de la definició el resol?
- Una persona que deixa de buscar ocupació perquè s'ha desanimat **ix** de la població activa, i això **baixa** la taxa d'atur. Vos pareix raonable? Quin indicador corregix eixe efecte?
- Si sou periodistes i voleu titular sobre la situació de l'ocupació a la vostra comarca este mes, quina font usàrieu i per què?
- I si volguéreu comparar Espanya amb Alemanya?

Criteris d'avaluació

CRITERI	DESCRIPCIÓ	PES
Rigor de la font	Tres indicadors localitzats amb període i data de publicació	25 %
Comprensió de definicions	Explica la diferència a partir del text de cada definició	30 %
Casos frontera	Classifica els sis casos amb justificació	25 %

Variants i extensions

- **Amb suport:** donar les dues xifres ja localitzades i treballar definicions i casos frontera.
- **Per a qui va sobrat:** buscar com tracta l'EPA les persones afectades per un ERTO i discutir per què eixa decisió metodològica va ser tan rellevant el 2020.
- **Sèrie llarga:** representar juntes les sèries d'EPA i atur registrat dels últims quinze anys i comprovar que la bretxa entre les dues **no** és constant. Explicar-la és un bon repte.
- **Connexió amb la Unitat 11:** guardeu la taxa ampliada. Quan es discutisca una política d'ocupació, l'indicador triat decidix si la política pareix un èxit o un fracàs.

Material obert de profedeeconomia.es · Llicència Creative Commons BY-NC-SA · Currículum LOMLOE